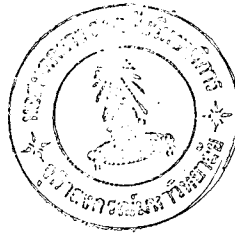

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่มีความสำคัญและมีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของคนไทยในแง่มุมต่าง ๆ มากบ้างน้อยบ้างตามฐานะ นานุรูปและสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล ดังเช่น สุวีริยาพงษ์ทองเจริญ (2526:1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษไว้ว่า

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลภาษาหนึ่ง ซึ่งมีผู้ใช้กันมากในการติดต่อกับคนต่างชาติ จะเห็นได้ว่าเมื่อคนไทยจะต้องมีการติดต่อกับคนในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา ลาว เวียดนาม ไทยไม่รู้จัก ภาษาที่ใช้อยู่ในมาเลเซีย หรือคนมาเลเซียไม่รู้จักภาษาไทย การสื่อความหมายทั้งในการพูด และ/หรือการเขียน ก็จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษ

สำหรับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างเป็นทางการในประเทศไทยนั้น อาจกล่าวได้ว่าเริ่มมีขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้มีการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ เมื่อ พ.ศ. 2424 (David Wyatt 1969: 70-71) ทั้งนี้เพราะพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษในฐานะที่เป็นสื่อที่จะนำไปสู่วิทยาการสมัยใหม่ของโลกตะวันตกในขณะนั้นเป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากกระแสพระราชดำริของพระองค์ที่ทรงมีกับนักเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ว่า

เราขอเตือนนักเรียนทั้งปวงให้ไตร่ตรองในการที่จะรับเรียนให้รอบคอบวิชาหนังสือไทยนั้น เมื่อรู้ดีแล้วพอทำการได้ก็จริงอยู่ แต่เมื่อไม่รู้หนังสือภาษาอังกฤษด้วยแล้ว จะรู้สึกคับแค้นใจเมื่อภายหลัง เพราะเหตุว่าตำรับตำราวิชาการต่าง ๆ ซึ่งเขาลงพิมพ์ไว้เป็นภาษาต่างประเทศ มีภาษาอังกฤษเป็นต้น มากมายหลายหมื่นหลายแสนฉบับ นักการที่จะรับเรียนให้รู้วิชาต่าง ๆ ในเวลานี้ ต้องอาศัยอ่านภาษาอังกฤษ เพราะผู้ซึ่งจะสามารถแปลหนังสือตำรับตำราวิชาการเหล่านั้นลงเป็นภาษาไทย สำหรับที่จะให้ไทยเราเล่าเรียนนั้นมีน้อยตัวนัก เวลาที่ไม่พอ คนก็ไม่พอ ที่จะแปลเป็นภาษาไทยได้ จำต้องเรียนจากภาษาอังกฤษ วิชาการอันใดซึ่งจะมีในหนังสือไทยนั้นน้อยนัก (ประยูร ธวัชพันธุ์ 2514:480)

จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษมานานแล้ว เพราะตระหนักดีว่าภาษาอังกฤษเป็นสื่อที่สำคัญต่อการติดต่อสื่อสารกับนานาประเทศ อันจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทยในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการเมือง วิทยาศาสตร์ การศึกษาและวัฒนธรรม เป็นต้น ภาษาอังกฤษถูกนำมาใช้ทั้งในเรื่องสำคัญในระดับที่เป็นผลได้ผลเสียของประเทศ

ชาติ และแม้แต่เรื่องสามัญธรรมดา เช่น การคบค้าสมาคมระหว่างบุคคลต่อบุคคล สำหรับในด้าน การศึกษานั้น ภาษาอังกฤษนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งยวดทีเดียว เพราะภาษาอังกฤษเปรียบเสมือน กุญแจที่จะไขไปสู่ความก้าวหน้าของโลกวิทยาการนานาชาติ

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลไทย โดยกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันอื่น ๆ จึงได้บรรจุวิชาภาษาอังกฤษไว้ในหลักสูตรการศึกษาต่าง ๆ มาทุกยุคทุกสมัย อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่ารัฐบาลไทยจะให้ความสำคัญและได้จัดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมานานแล้ว แต่การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ก็ยังไม่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจนัก ทั้งนี้เพราะยังมีปัญหาอยู่อีกมากนั่นเอง นักวิชาการด้านการสอนภาษาอังกฤษเป็นจำนวนมากได้พยายามจำแนกประเด็นปัญหา และบ้างก็ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาไว้ด้วย ดังนี้

กานดา ณ ถลาง (2515:11-18) ได้แบ่งปัญหาการสอนภาษาอังกฤษออกเป็น 4 ด้าน พอสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู คือครูไม่มีคุณวุฒิเพียงพอกับการที่จะสอนภาษาอังกฤษให้กับเยาวชนทั่วประเทศ
2. ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน นักเรียนไม่สนใจเรียนภาษาอังกฤษเพราะอาจมองไม่เห็นความจำเป็นที่จะเรียน
3. ปัญหาทางด้านบริหารและสิ่งแวดลอมอื่น ๆ เช่น การขาดการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร
4. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน ซึ่งเรื่องนี้เกี่ยวกับครูและวุฒิของครูด้วยกล่าวคือ ถ้าครูได้รับการศึกษาอบรมมาเหมาะสมการสอนก็จะมีประสิทธิภาพ

สังเวียน สฤทธิกุล (2521:3-4) มีความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ ซึ่งพอสรุปประเด็นปัญหาได้ดังนี้

1. หลักสูตรไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการสอนทักษะทั้ง 4 คือ ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างแท้จริง โดยทั่วไปแล้วในสภาพการเรียนการสอนจริง จะเน้นการอ่านและ ไวยากรณ์เสียเป็นส่วนมาก นอกจากนั้นอุปกรณ์การสอนที่จำเป็นในการสอนภาษาอังกฤษก็มักจะขาดแคลนด้วย
2. ครู-อาจารย์ภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาชั้น ส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยก็จริง แต่ครู-อาจารย์เหล่านั้นก็ไม่ได้เชี่ยวชาญในการสอนทักษะทั้ง 4 ส่วนใหญ่จะมีความสามารถจริง ๆ เฉพาะในเรื่องการสอนการอ่านและการ

สอนไวยากรณ์เท่านั้น กวรวินิเทศการสอนเพื่อปรับปรุงความสามารถในการสอนหรือเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องภายในหมวดวิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียนก็แทบจะไม่มี ผลก็คือนักเรียน นักศึกษาที่ต้องการความรู้ภาษาอังกฤษให้ครบทั้ง 4 ทักษะอย่างจริงจัง จึงต้องเข้าเรียนในหลักสูตรเร่งรัดในการสอนภาษาของสถานสอนภาษาต่าง ๆ

3. นักเรียนที่สำเร็จการศึกษามาจากชั้นประถมศึกษาส่วนมากมีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษไม่ดีพอ ทำให้เป็นภาระของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จะต้องแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป
4. ครู-อาจารย์ภาษาอังกฤษบางคนมีความรู้ภาษาอังกฤษดีมาก แต่ไม่มีความสนใจเรื่องวิธีสอน ทำให้การสอนไม่มีประสิทธิภาพ

ศรีวิชัย สุวรรณภักดี (2520:84-92) ได้กล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในส่วนที่แตกต่างไปจากที่ได้กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า ครูไม่ใช่อุปกรณ์ระบอบการสอน ขาดการใช้จิตวิทยาในการสอน และไม่มีเวลาตรวจงาน จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องมีมากเกินไป นักเรียนไม่กล้าแสดงออก นักเรียนขาดการช่วยเหลือและสนับสนุนจากที่บ้าน สภาพที่ตั้งของโรงเรียนบางแห่งไม่เหมาะสมกับการสอนภาษา โรงเรียนยังขาดห้องสมุดที่ดีและไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยนั้นเป็นปัญหาที่เกิดจากสาเหตุสำคัญดังนี้คือ

1. ปัญหาที่เกิดจากตัวครู
2. ปัญหาที่เกิดจากแรงจูงใจของนักเรียน
3. ปัญหาที่เกิดจากสภาพแวดล้อม

ปัญหาทั้งสามประการนี้ล้วนมีความสำคัญด้วยกันทั้งนั้น แต่ผู้วิจัยเห็นว่า หากครูมีความสามารถในการสอนดีแล้วก็สามารถแก้ปัญหาประการที่สองและสามได้ หรืออย่างน้อยก็สามารถลดปัญหาไปได้ส่วนหนึ่ง เพราะครูสามารถสร้างแรงจูงใจและสภาพแวดล้อมได้ แม้ว่าไม่อาจกระทำได้อย่างสมบูรณ์ก็สามารถทำได้ในระดับที่ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วิชัย คิสสระ (2519:165) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูว่า สมรรถภาพการสอนของครูเป็นตัวแปรสำคัญที่จะส่งผลต่อผู้เรียน ถ้าการสอนของครูดีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก็จะดีตามไปด้วย

คอนสแตนติน พี กาแลนท์ซีส (Constantine P. Kalantzis 1972:132) ได้กล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองว่า ปัญหา มักจะเกิดขึ้นเพราะครูเป็นส่วนใหญ่

ครูมักจะสอนโดยไม่คำนึงถึงหลักจิตวิทยาและสังคมของเด็ก ครูบางคนสอนเพียงเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่อันหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงสอนโดยไม่ได้อุทิศตนให้กับการสอนอย่างเต็มที่ การเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับตัวครูผู้สอนเป็นสำคัญ

ความจริงแล้ว ไม่มีวิธีการสอนใดจะประกันความสำเร็จของการเรียนการสอนได้ หากครูผู้สอนเป็นครูที่ไม่ดีเสียแล้ว วิธีสอนหรือสื่อการเรียนการสอนที่ดีใด ๆ ก็ไม่สามารถที่จะทำให้เป็นครูที่ดีขึ้นมาได้ ดังนั้นเมื่อมีวิธีการสอนใหม่ ๆ จึงจำเป็นต้องทำให้ครูยอมรับและถือปฏิบัติอย่างจริงจัง การเรียนการสอนจึงจะประสบความสำเร็จ (Brian Dutton, ed. 1965:3)

✓ แมรี ฟินอคชีอาโร (Mary Finocchiaro 1958:10) ได้เน้นบทบาทของครูที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนว่า "ไม่มีวิธีสอนที่ดีหรือเลว มีแต่ครูที่ดีหรือเลวเท่านั้น"

จะเห็นได้ว่า บทบาทในการสอนของครูนั้น มีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การสร้างความสามารถในการสอนให้เกิดขึ้นในตัวผู้ที่จะเป็นครูนั้น เป็นหน้าที่ของสถาบันที่มีหน้าที่ผลิตครูโดยตรง นอกจากนิสิต-นักศึกษาครูแล้ว ผู้ที่เป็นครูอยู่แล้วก็ยังจำเป็นต้องสร้างหรือพัฒนาความสามารถในการสอนอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะว่าความกระตือรือร้นของมนุษย์มีขีดจำกัด การปฏิบัติงานที่เป็นงานประจำทำให้คนขาดความฉับไว ขาดการริเริ่มในหน้าที่การงาน การเข้ารับการอบรมจะทำให้ตื่นตัวทางวิชาการ ทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์การแก้ปัญหา เป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ความเป็นกันเอง ช่วยเสริมสร้างสมรรถภาพในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้นได้ (ซารี มณีศรี 2521:109)

พวงเพ็ญ อินทรประวัติ (2521:10) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความสามารถในการสอนของครูว่า ในการฝึกหัดครูนั้นสามารถจะทำให้เป็นครูที่มาตรฐานได้ แต่ครูเหล่านั้นจะคงความเป็นมาตรฐานไว้ได้นานสักเพียงใด เมื่อไปทำการสอนในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านไป ครูบางคนอาจจะมีความรู้สึกว่า งานสอนนั้นเป็นงานที่ยาก รายได้น้อย ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม เป็นงานที่มีแต่ความคับแค้นใจ ครูที่รู้สึกเช่นนี้จะมีความเหนื่อยหน่ายในการสอน และส่งผลมาถึงตัวผู้เรียนด้วย

ดังนั้นครูภาษาอังกฤษจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาความสามารถในการสอนอยู่เสมอ การพัฒนาความสามารถในการสอนจะช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอน เป็นการเพิ่มพูนขีดความสามารถในการสอน ทำให้มีความรู้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการด้านการสอนภาษาอังกฤษ เป็นการรื้อฟื้นและพัฒนาพลังความสามารถในการสอน ให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการการพัฒนาความสามารถในการสอน ตลอดจนลักษณะ รูปแบบของการพัฒนาความสามารถในการสอน และคุณสมบัติของวิทยากรที่ครูภาษาอังกฤษต้องการในการพัฒนาความสามารถในการสอน ในปัจจุบันนี้มีการจัดการอบรมครูภาษาอังกฤษในรูปแบบต่าง ๆ อยู่มาก แต่ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ถ้าการศึกษาอบรมนั้นตรงกับความต้องการของผู้เข้ารับการศึกษอบรมแล้วก็จะทำให้การศึกษาหรือการอบรมนั้น ๆ ประสบความสำเร็จมากเป็นทวีคูณ ทั้งนี้ก็เพราะว่าคนเราจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อได้เรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาความสามารถในการสอนของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ หลักสูตร ทักษะและเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ การดำเนินการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล ตลอดจนความต้องการในเรื่องรูปแบบ สถานที่ และวิทยากรที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูภาษาอังกฤษจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 จำนวน 73 โรงเรียน จากโรงเรียนทั้งหมด 87 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย โดยอาศัยตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างประชากรจากจำนวนประชากรที่กำหนดให้ (Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan 1970:608-609) ทั้งนี้โดยไม่คำนึงถึง เพศ อายุ และภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างประชากร

ข้อตกลงเบื้องต้น

คำตอบและข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามถือว่าเป็นคำตอบจากความจริงใจ และตอบด้วยความคิดเห็นของตนเองอย่างแท้จริง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

"ความต้องการ" หมายถึง ความต้องการของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1
 "การพัฒนาความสามารถ" หมายถึง การเพิ่มพูนความสามารถทุกด้านที่เกี่ยวกับการสอนภาษา

อังกฤษ ของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1

"ครูภาษาอังกฤษ" หมายถึง ครูภาษาอังกฤษซึ่งทำการสอนภาษาอังกฤษอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ในปีการศึกษา 2527 ทุกจังหวัด จังหวัดซึ่ง อยู่ในเขตการศึกษา 1 หมายถึงจังหวัดต่าง ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้อยู่ใน เขตการศึกษา 1 ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัด สมุทรสาคร และจังหวัดปทุมธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อช่วยให้ผู้บริหารการศึกษา ตลอดจนหน่วยงานนิเทศก์ทราบถึงความต้องการ การพัฒนาความสามารถในการสอนของครูภาษาอังกฤษ
2. เพื่อเป็นแนวทาง ให้สถาบันที่ผลิตบุคลากรที่จะไปเป็นครูภาษาอังกฤษ และสถาบัน ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการฝึกอบรมครูภาษาอังกฤษ ได้ตระหนักถึงลักษณะความต้องการ การพัฒนาความสามารถในการสอน เพื่อที่จะได้จัดหลักสูตรให้สนองความต้องการของผู้ที่จะเป็นครู ภาษาอังกฤษและครูภาษาอังกฤษ
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการ สอนต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย